

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
T.a.v. dhr. R. Plasterk, informateur
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 9 januari 2024

Betreft: Input preventiepartijen voor aandacht terugdringen alcohol schade

Geachte heer Plasterk,

De toekomst van de gezondheidszorg is één van de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen voor een nieuw kabinet. De te verwachte stijging van de zorgkosten en de beschikbaarheid van zorg zullen ongetwijfeld ter sprake komen tijdens de informatie-gesprekken. Maatregelen ter preventie van alcohol schade bieden maatschappelijke baten die fors opwegen tegen de kosten. Niet alleen in dat licht, maar ook vanuit een breder perspectief van veiligheid, productiviteit en welzijn in Nederland vragen wij graag uw aandacht voor het thema alcohol preventie.

In de afgelopen regeerperiode is er weinig vooruitgang geboekt wat betreft het alcohol beleid. De samenleving als geheel ondervindt daar dagelijks de negatieve gevolgen van. De schade door alcohol gebruik is enorm. **Als we alle kosten en baten verrekenen zijn de maatschappelijke kosten van alcohol gebruik jaarlijks 4 tot 6 miljard euro (dus na verrekening met accijnzen en opbrengsten voor bedrijfsleven en werkgelegenheid) (RIVM, 2016).**

Schadelijke gevolgen van alcohol

De negatieve gevolgen op het gebied van alcohol gebruik zijn dagelijks voelbaar voor politie, zorgpersoneel, boa's en werkgevers. Of het nu gaat om supportersgeweld, **geweld** tegen hulpverleners, seksueel- of huiselijk geweld, alcohol gebruik bij zwangerschap of verkeers- en arbeidsongevallen: alcohol gebruik speelt vaak een rol (Expertisecentrum Alcohol Trimbos-instituut). Maar ook op de **kosten en houdbaarheid van de gezondheidszorg** heeft alcohol gebruik een grote impact. Alcohol gebruik vergroot de kans op 7 soorten kanker en nog 200 andere lichamelijke en mentale ziekten waaronder maag-, lever- en darmziekten en verslaving (Expertisecentrum Alcohol Trimbos-instituut). Bij mensen van 15 tot 49 jaar is alcohol gebruik de belangrijkste risicofactor voor vroegtijdige sterfte en invaliditeit (WHO).

We willen vooruit

Ondersteuning binnen een nieuw coalitieakkoord is daarom cruciaal voor het bereiken van de afgesproken doelen, o.a. in het kader van het Nationaal Preventieakkoord (NPA). Jongeren en jongvolwassenen, die de gezonde generatie van de toekomst zouden moeten zijn, drinken nu niet minder dan voorheen. Namens een groot aantal organisaties actief op het gebied van alcohol preventie geven we u daarom graag een aantal overwegingen mee. Deze overwegingen zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en bewezen effectief om effectief alcohol beleid te voeren en op die manier alcohol schade te verminderen.

Alcohol is overal

Alcohol gebruik wordt sterk beïnvloed door de fysieke, sociale en beleids-omgeving. Alcohol is erg zichtbaar en makkelijk en ruim verkrijgbaar in de samenleving. Het is heel lastig om je daar als individu aan te onttrekken. De ervaring met het vrijgeven van gokreclames laat zien dat met name jongeren, jongvolwassenen en kwetsbare groepen bovenmatig worden geraakt. Daarvan is de politiek geschrokken. Daarentegen wordt alcohol reclame nauwelijks gereguleerd op televisie en radio, en het is in toenemende mate te zien op sociale media. Daardoor is het voor risico- en kwetsbare groepen, zoals kinderen en jongeren, moeilijk om gezonde keuzes te maken en gezond op te groeien.

Wat kunnen we doen?

Een groot deel van deze alcohol schade en -kosten zijn te vermijden. Dan moet de politiek wel in actie komen. Op basis van actueel (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek stellen o.a. de WHO en het RIVM dat beleidsmaatregelen op het terrein van het **verminderen van reclame, het verminderen van beschikbaarheid (en niet toestaan van beschikbaarheid op plekken waar dit nu niet toegestaan is) en de verhoging van de prijs** het meest kosteneffectief, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. Ons omringende landen beschikken over goede voorbeelden. Hoewel voorlichting en educatie een belangrijke basis vormen, zijn zij niet voldoende effectief gebleken in het voorkomen en verminderen van alcohol schade.

Een drietal voorbeelden van effectieve, concrete interventies die nodig zijn om alcohol schade te verminderen:

- Het verplicht melden van **productinformatie en gezondheidsinformatie en -waarschuwingen op etiketten** van alle alcoholhoudende dranken: mensen hebben het recht om te weten welke risico's het gebruik ervan met zich meebrengt.
- De eisen die worden gesteld aan alcoholreclame op televisie- en platformdiensten **wettelijk vastleggen** (de betreffende bepalingen zijn in alle EU-landen, behalve Nederland, in formele wetgeving vastgelegd).
- Het **verkleinen van het handhavingstekort** van de Alcoholwet, om issues met o.a. leeftijdscontrole te voorkomen (ook bij online bestellingen). Handhaving is nu al ondermaats en zal onmogelijk worden wanneer mengformules worden toegestaan.

Samenvattend, wij roepen u op om **de zichtbaarheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid** van alcohol te verminderen. Dat betekent minder schade voor de drinker zelf en diens naasten, een gezondere jeugd én minder maatschappelijke kosten voor zorg, werk, onderwijs én politie & justitie.

We wensen u veel succes met de kabinetsformatie en zijn graag bereid om mee te denken als u verder nog vragen heeft.

Met vriendelijke groet,

Alcoholpreventie voor de Gezonde Generatie

De Nederlandse GGZ

FASD Stichting

GGD GHOR Nederland

Het Zwarte Gat

Nederlandse Vereniging voor Drank- en Horecawet Inspecteurs (NVDI)

Nederlandse Vereniging van Maag-Darm-Leverartsen (NVMDL)

Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen (NVSHA)

Stichting Jeugd en Alcohol

Stichting Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP

Stichting Positieve Leefstijl

Verslavingskunde Nederland

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland (VVG N)